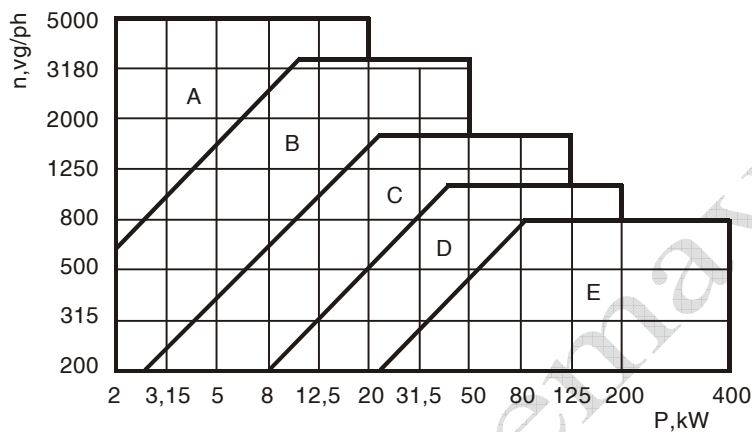

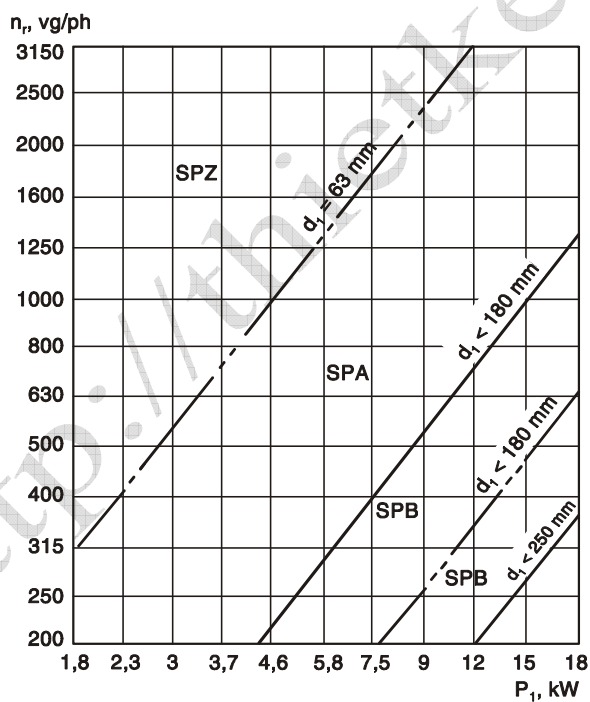
TRÌNH TỰ TÍNH TOÁN THIẾT KẾ BỘ TRUYỀN ĐAI THANG VÀ ĐAI NHIỀU CHÊM

Thông số đầu vào: công suất P_1 , kW; số vòng quay n_1 , vg/ph; tỷ số truyền u .

1. Chọn dạng đai (tiết diện đai) theo công suất P_1 và số vòng quay n_1 theo đồ thị. Sau đó tra bảng 4.3 để có các số liệu khác về đai.

a) Đai thang thường

a) Đai thang hẹp

Hình 4.22 Lựa chọn loại đai theo công suất và số vòng quay

2. Tính đường kính bánh đai nhỏ $d_1 = 1,2d_{\min}$ với $d_{\min}$ cho trong bảng 4.3. Chọn d_1 theo dãy tiêu chuẩn sau (mm): 63, 71, 80, 90, 100, 112, 125, 140, 160, 180, 200, 224, 250, 280, 315, 355, 400, 450, 500, 560, 630, 710, 800, 900, 1000.

3. Tính vận tốc đai theo công thức: $v_1 = \frac{\pi \cdot d_1 \cdot n_1}{60000} \leq [v]$, giá trị $[v] = 25$ m/s nếu đai thang thường; $[v] = 40$ m/s nếu đai thang hẹp và đai nhiều chêm. Nếu không thỏa ta sử dụng đai thang có d_1 nhỏ hơn.

4. Chọn hệ số trượt tương đối ξ và tính đường kính bánh đai lớn d_2 theo công thức $d_2 = d_1(1 - \xi)u$ và chọn theo tiêu chuẩn như d_1 . Tính chính xác tỉ số truyền u theo công thức:

$$u = \frac{d_2}{d_1(1 - \xi)}$$

Chênh lệch tỉ số truyền so với giá trị ban đầu $\leq 3\%$.

5. Khoảng cách trục a cho trước theo kết cấu hoặc chọn sơ bộ khoảng cách trục a theo công thức $2(d_1 + d_2) \geq a \geq 0,55(d_1 + d_2) + h$, hoặc theo đường kính d_2 :

Bảng 1:

u	1	2	3	4	5	≥ 6
a	$1,5 d_2$	$1,2 d_2$	d_2	$0,95 d_2$	$0,9 d_2$	$0,85 d_2$

Xác định L theo a sơ bộ theo công thức:

$$L = 2a + \frac{\pi(d_1 + d_2)}{2} + \frac{(d_2 - d_1)^2}{4a}$$

Và chọn L theo tiêu chuẩn (mm): 400, 450, 500, 560, 630, 710, 800, 900, 1000, 1120, 1250, 1400, 1600, 1800, 2000, 2240, 2500, 2800, 3150, 3550, 4000, 5000, 5600, 6300, 7100, 8000, 9000, 10000, 11200, 12500, 14000, 16000, 18000 (chiều dài đai xác định theo lớp trung hòa của đai). Tính chính xác khoảng cách trục a theo L tiêu chuẩn theo công thức:

$$a = \frac{k + \sqrt{k^2 - 8\Delta^2}}{4}$$

trong đó: $k = L - \frac{\pi(d_1 + d_2)}{2}$; $\Delta = \frac{d_2 - d_1}{2}$

Kiểm nghiệm điều kiện:

$$2(d_1 + d_2) \geq a \geq 0,55(d_1 + d_2) + h$$

với h là chiều cao mặt cắt ngang của dây đai (bảng 4.3 [1]).

6. Kiểm tra lại số vòng chạy i của đai trong 1 giây, nếu không thỏa ta tăng khoảng cách trục a và tính lại L và i :

$$i = \frac{v_1}{L} < [i], \quad s^{-1}$$

trong đó: đối với đai thang $[i] = 10 s^{-1}$; trong các trường hợp đặc biệt $[i] = 10 \div 20 s^{-1}$.

7. Tính góc ôm đai α_1 theo công thức:

$$\alpha_1 = 180 - 57 \cdot \frac{d_2 - d_1}{a} = 180 - 57 \cdot \frac{d_1(u-1)}{a} \quad (\text{độ})$$

$$\alpha_1 = \pi - \frac{d_2 - d_1}{a} = \pi - \frac{d_1(u-1)}{a} \quad (\text{rad})$$

Và kiểm tra điều kiện không xảy ra hiện tượng trượt trơn: $F_0 \geq \frac{F_t(e^{f\alpha_1} + 1)}{2(e^{f\alpha_1} - 1)}$. Nếu không

ta tăng khoảng cách trục a hoặc giảm tỷ số truyền u .

8. Tính toán các hệ số C_i :

- Hệ số xét đến ảnh hưởng góc ôm đai, tính theo công thức:

$$C_\alpha = 1,24(1 - e^{-\alpha_1/110}), \quad \alpha_1 \text{ tính bằng độ}$$

- Hệ số xét đến ảnh hưởng của vận tốc:

$$C_v = 1 - 0,05(0,01v^2 - 1)$$

- Hệ số xét đến ảnh hưởng của tỷ số truyền u :

Bảng 2:

u	1	1,1	1,2	1,4	1,8	≥ 2,5
C_u	1	1,01	1,07	1,1	1,12	1,14

- Hệ số xét đến ảnh hưởng của sự phân bố không đều tải trọng giữa các dây đai

Bảng 3:

z	2 ÷ 3	4 ÷ 6	z > 6
C_z	0,95	0,9	0,85

- Hệ số xét đến ảnh hưởng của chế độ tải trọng: C_r

Bảng 4:

Tải trọng	Tĩnh	Dao động nhẹ	Dao động mạnh	Va đập
C_r	1 ÷ 0,85	0,9 ÷ 0,8	0,8 ÷ 0,7	0,7 ÷ 0,6

- Hệ số xét đến ảnh hưởng của chiều dài đai L:

$$C_L = \sqrt[6]{\frac{L}{L_0}}$$

với L_0 - chiều dài đai thực nghiệm, mm (hình 4.21 [1]).

9. Số dây đai được xác định theo công thức:

$$z \geq \frac{P_1}{[P_0] \cdot C_\alpha \cdot C_u \cdot C_L \cdot C_z \cdot C_r \cdot C_v}$$

trong đó: $[P_0]$ - tra theo hình 4.21 [1] hoặc theo bảng sau:

Dạng đai	Ký hiệu L, mm	Đường kính bánh đai nhỏ d, mm	Vận tốc đai m/s							
			2	3	5	10	15	20	25	30
Đai thang	O 1320	63	—	0,33	0,49	0,82	1,03	1,11	—	—
		71	—	0,37	0,56	0,95	1,22	1,37	1,40	—
		80	—	0,43	0,62	1,07	1,41	1,60	1,65	—
		90	—	0,49	0,67	1,16	1,56	1,73	1,90	1,85
		100	—	0,51	0,75	1,25	1,69	1,94	2,11	2,08
		112	—	0,54	0,80	1,33	1,79	2,11	2,28	2,27
	A 1700	90	—	0,71	0,84	1,39	1,75	1,88	—	—
		100	—	0,72	0,95	1,60	2,07	2,31	2,29	—
		112	—	0,74	1,05	1,82	2,39	2,74	2,82	2,50
		125	—	0,80	1,15	2,00	2,66	3,10	3,27	3,14
		140	—	0,87	1,26	2,17	2,91	3,42	3,67	3,64
		160	—	0,97	1,37	2,34	3,20	3,78	4,11	4,17
	B 2240	125	—	0,95	1,39	2,26	2,80	—	—	—
		140	—	1,04	1,61	2,70	3,45	3,83	—	—
		160	—	1,16	1,83	3,15	4,13	4,73	4,88	4,47
		180	—	1,28	2,01	3,51	4,66	5,44	5,76	5,53
		200	—	1,40	2,10	3,73	4,95	5,95	6,32	6,23
		224	—	1,55	2,21	4,00	5,29	6,57	7,00	7,07

Đai thang hẹp	SPZ 1600	63	—	0,68	0,95	1,50	1,80	1,85	—	—
		71	—	0,78	1,18	1,95	2,46	2,73	2,65	—
		80	—	0,90	1,38	2,34	3,06	3,50	3,66	—
		90	—	0,92	1,55	2,65	3,57	4,20	4,50	4,55
		100	—	1,07	1,66	2,92	3,95	4,72	5,20	5,35
		112	—	1,15	1,80	3,20	4,35	5,25	5,85	6,15
	SPA 2500	90	—	1,08	1,56	2,57	—	—	—	—
		100	—	1,26	1,89	3,15	4,04	4,46	—	—
		112	—	1,41	2,17	3,72	4,88	5,61	5,84	—
		125	—	1,53	2,41	4,23	5,67	6,0	7,12	7,10
		140	—	1,72	2,64	4,70	6,3	7,56	8,25	8,43
		160	—	1,84	2,88	5,17	7,03	8,54	9,51	9,94
	SPB 3550	140	—	1,96	2,95	5,00	6,37	—	—	—
		160	—	2,24	3,45	5,98	7,88	9,10	9,49	—
		180	—	2,46	3,80	6,70	9,05	10,6	11,4	11,5
		200	—	2,64	4,12	7,3	10,0	11,9	13,1	13,3
		224	—	2,81	4,26	7,88	10,7	13,0	14,6	15,1

Đai nhiều chêm	K 710	40	0,65	0,90	1,4	2,4	3,2	3,7	—	—
		45	0,7	0,98	1,55	2,7	3,6	4,3	4,9	—
		50	0,76	1,06	1,65	2,9	4,0	4,8	5,3	—
		63	0,85	1,18	1,86	3,4	4,6	5,7	6,4	6,8
		71	0,88	1,25	2,0	3,6	4,9	6,0	6,9	7,4
		80	0,92	1,3	2,05	3,7	5,2	6,4	7,3	7,9
		90	0,95	1,35	2,15	3,9	5,4	6,7	8,0	8,7
		100	0,97	1,38	2,2	4,0	5,6	6,9	9,2	9,1
	L 1600	80	1,9	2,57	3,9	6,4	7,9	8,3	—	—
		90	2,2	2,96	4,5	7,6	9,7	10,8	—	—
		100	2,3	3,2	5,0	8,6	11,2	12,7	13,0	—
		112	2,54	3,53	5,5	9,6	12,7	14,7	15,3	—
		125	2,7	3,76	5,9	10,4	13,9	16,3	17,4	17,0
		140	2,9	4,04	6,3	11,0	15,0	17,8	19,2	19,0
	M 2240	180	7,1	9,57	14,5	24,0	30,2	32,8	31,8	24,2
		200	7,7	10,56	16,3	27,7	35,8	38,3	40,4	35,4
		224	8,5	11,67	18,0	31,3	41,2	47,5	49,5	46,3

Chọn z theo số nguyên và không nên quá 6, vì nếu số z lớn thì tải trọng phân bố giữa các đai sẽ không đều nhau. Để giảm số dây đai thì ta tăng đường kính d_1 hoặc chọn ký hiệu đai có tiết diện lớn hơn.

10. Tính chiều rộng các bánh đai và đường kính ngoài d các bánh đai (bảng 4.4 [1]).

11. Giữa hệ số ma sát f , lực căng đai ban đầu F_0 và ứng suất kéo cho phép $[\sigma_0]$ có sự quan hệ:

$$z \cdot A_1 \cdot [\sigma_0] \leq F_0 \leq \frac{F_t \cdot e^{f' \alpha} + 1}{2 \cdot e^{f' \alpha} - 1}$$

trong đó $f' = \frac{f}{\sin(\gamma/2)}$: hệ số ma sát tương đương.

- Lực tác dụng lên trục :

$$F_r \approx 2F_0 \cdot \sin \frac{\alpha_1}{2}, \quad N$$

12. Ứng suất lớn nhất trong dây đai ;

$$\begin{aligned}\sigma_{\max} &= \sigma_1 + \sigma_v + \sigma_{ul} = \sigma_o + 0,5\sigma_t + \sigma_v + \sigma_{ul} \\ &= \frac{F_0}{A} + \frac{F_t}{2A} + \rho v^2 \cdot 10^{-6} + \frac{2y_0}{d_1} E\end{aligned}$$

Kiểm nghiệm đai theo ứng suất kéo cho phép:

$$\sigma_{\max} \leq [\sigma]_k$$

với $[\sigma]_k = 8 \text{ MPa}$ đối với đai dệt

$[\sigma]_k = 10 \text{ MPa}$ đối với đai thang

13. Tuổi thọ đai xác định theo công thức:

$$L_h = \frac{\left(\frac{\sigma_r}{\sigma_{\max}}\right)^m 10^7}{2.3600 i}, \quad \text{giờ}$$